

Ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκδόσεως Κ.ῶ. Νεοελληνικῆς Κρατικῆς
Καθημερινῆ καὶ ἑτέρας Θεολογικῆς Ἐκδόσεως.

ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΓΩΝΟΔΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ

τῆ 19 Σεπτεμβρίου 1911 ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ

(ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤῃ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1911

4750.

ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΑΓΩΝΟΔΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ

τῆ 19 Σεπτεμβρίου 1911 ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ

ὑπὸ τοῦ εἰδηγτοῦ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤῃ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1911

SISMANOGLIO

Τοῖς ἀναγνώσταις

Ἡ μετὰ χειρας ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπείας ἐπὶ τοῦ Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος ἀνεγνώσθη τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1911 ἐν τῇ πατριαρχικῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ, κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν μαθημάτων αὐτῆς, ἀναβληθεῖσαν ἕνεκα τῆς χολέρας. Προΐστατο τῆς τελετῆς τῆς ἐναρξέως ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ.κ. Ἰωακείμ μετὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Σάμου κ. Κωνσταντίνου προέδρου τῆς ἐφορείας τῆς Σχολῆς, Βελεγράδων, κ. Ἰωακείμ, Δεβρῶν κ. Παρθενίου καὶ Λέρου κ. Γερμανοῦ.

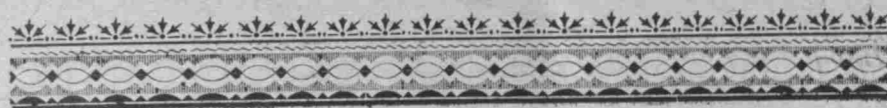
Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀπό τινων ἐτῶν γαζίν, ὁ σχολάρχης πανιερ. μητροπολίτης Σάρδεων κ. Μιχαὴλ Κλεόβουλος ἀνήγγειλε τὰ ὀνόματα τῶν ἐν αἷσι καὶ τῶν ἐν τοῖς πλείστοις μαθήμασιν ἀριστευσάντων μαθημάτων, 106 τὸν ἀριθμὸν, ὡς καὶ τὰ τῶν τελειοδιδάκτων (28, ὧν ὑπέστησαν ἐξετάσεις) εἴκοσι καὶ ἕξ· τούτων οἱ 11 ἠκροάσαντο μόνων τῶν γυμνασιακῶν μαθημάτων, τυχόντες τῶν βαθμῶν ἄριστα μὲν εἰς, ὁ Σταυρὸς Πλακίδης ἐκ Κωνστ)πόλεως — πάνυ καλῶς πέντε· οἱ Βασίλειος Χατζῆ Θεοδώρου ἐκ Φιλιπποπόλεως, Γεώργιος Κωνσταντινίδης ἐξ Ἀδριανοπόλεως, Θεόδωρος Χαριτωνίδης ἐκ Κωνστ)πόλεως, Εὐστάθιος Σανταλτζόγλου ἐκ Καισαρείας, Ἰωάννης Νεωκορίδης ἐκ Μαρωνείας, — καὶ τοῦ καλῶς πέντε, οἱ Γ. Χριστοφορίδης ἐκ Κ)πόλεως, Ἰωάννης Τσατάλας ἐκ Περιστασεως, Κωνσταντῖνος Τσακιράκης ἐξ Ἀρτάκης, Λεόντιος Χατζῆ Ἀποστόλου ἐκ Τενέδου καὶ Πέτρος Μπαλλῆς ἐκ Χηλῆς.

οἱ δὲ 15 ἠκροάσαντο καὶ τῶν τοῦ διδασκαλείου τῆς Σχολῆς, τυχόντες, πέντε τοῦ βαθμοῦ ἄριστα ἐν τε τοῖς παιδαγωγικοῖς καὶ τοῖς γυμνασιακοῖς· οἱ Ἀλεξάνδρος Ἰατρόπουλος ἐκ Νικομηδείας, Γεώργιος Σουγκάρης

ἐκ Σελίτσης, Ἐμμ. Μαυρίδης ἐκ Κρήτης, Νικηφόρος Ἐλεόπουλος ἐκ Κων]πόλεως, Σωκράτης Παπαδόπουλος ἐξ Ἐρζερούμης—τρεις τοῦ ἄριστα ἐν τοῖς γυμνασιακοῖς καὶ τοῦ πάνυ καλῶς ἐν τοῖς παιδαγωγικοῖς· οἱ Ἀντώνιος Πελεϊάδης ἐκ Σεβαστείας, Γεώργιος Ἀλεκτορίδης ἐκ Φερτεκίου καὶ Δημήτριος Παρασκευᾶς ἐκ Κίου —τρεις τοῦ πάνυ καλῶς ἐν ἀμφοτέρωσι· οἱ Γεώργιος Δεβετζιαδης ἐξ Ἐρζερούμης, Φλώριος Πάγκαλος ἐκ Νάξου καὶ Φώτιος Τσαβιδόπουλος ἐξ Ἡπείρου—εἷς ἐν τοῖς γυμνασιακοῖς πάνυ καλῶς ἐν τοῖς παιδαγ. ἄριστα· ὁ Κωνσταντῖνος Φωτεινός ἐκ Καλλιπόλεως—δύο ἐν τοῖς γυμν. καλῶς ἐν τοῖς παιδαγ. ἄριστα· οἱ Εὐάγγελος Σ. Μουταφίδης καὶ Μιχαὴλ Σαράφογλους ἐκ Κων]πόλεως ἀμφοτέροι καὶ—εἷς ἐν τοῖς γυμν. καλῶς καὶ ἐν τοῖς παιδαγ. πάνυ καλῶς ὁ Κωνστ. Μαρινέλης ἐκ Θράκης.

Ἡ προσφώνησις τοῦ πανιερ. σχολάρχου τῆς ἡμετέρας ἐπὶ τῆς Σχολῆς ἐλλογ. κ. Βασ. Α. Μυστακίδης, προφρόνως καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν ἀναπληρώσαντι τὸν σχολάρχην ἀπόντα, καὶ πολλὴν καταβαλόντι φροντίδα περὶ τῆς ἀκριβοῦς διεξαγωγῆς τοῦ Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος.

Ἐκ τῶν διαγωνισθέντων ἐν αὐτῷ, ἔτυχον τοῦ βραβείου (ἐκ 400 φράγκων) οἱ ἐκ τῶν τελειοδιδάκτων Γεώργιος Σουγκάρης καὶ Σταῦρος Πλακίδης, ἐπηγήθη δὲ ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Ζ' τάξεως τῆς Σχολῆς Ἀπόστολος Χρυσοφίδης.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Σεβασμιότατοι ἱεράρχαι,

καὶ λοιπὴ φιλόμουδος ὁμήγουρις,

Πάντως ἡ ἡμετέρα θειοτάτη Παναγιότης, ἐπιθυμοῦσα ὅπως πανηγυρικῶς πῶς τελεσθῶσι τὰ κατὰ τὸν Σεβαστοπουλείου ἀγῶνα καὶ ἐμπρέπουσα προσδοθῆ αὐτῷ τιμὴ καὶ ἀξία, καὶ ὡς φανερὰ κατὰ νοῦν ἔχουσα τὸ τοῦ ὑψηπέτου θηβαίου ποιητοῦ (1) «ἀρχομένου δ' ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές», τηλαυγῆ ἠθέλησεν ἵνα καταστήσῃ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, καὶ ἐν καιρῷ ἐδήλωσε τῷ σεβασμιωτάτῳ σχολάρχῃ τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Σχολῆς, ὅτι ἀξιοῖ ὅπως κατ' ἔτος ἐν τῇ ἐναρκτηρίῳ τῶν μαθημάτων τελετῇ δημοσίᾳ ἐξαγγέλληται ἡ ἐτυμηγορία τῆς ἐπιτροπείας τῆς ἐκάστοτε πρὸς κρίσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἔργων ὀρισθησομένης. Ἦδη δ' ἐν καιρῷ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς προκηρυχθέντος καὶ ἐνταῦθα τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆ 26ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς διεξαχθέντος, ἡ συνωδὰ τῆ διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου ἀγωνοθέτου ὑπὸ τῆς ἡμ. Θ. Παναγιότητος ὀρισθεῖσα τριμελὴς Ἐπιτροπεία καθήκον αὐτῆς ἠγεῖται ὅπως ἐν τῇ εὐσήμεν ταύτῃ ἡμέρᾳ δημοσίᾳ ἐκθέσῃ τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἐξενέγκῃ τὴν ἑαυτῆς κρίσιν. Πρὸ τούτου ὁμῶς καλὸν ἔκρινεν ὅπως προτάξῃ τὰ ἐξῆς περὶ τῆς ἀξίας καὶ χρησιμότητος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς κλασσικῆς παιδείας.

* Ἄν τῷ ὄντι λίαν εὐεργετικὰ ἐν παντὶ καιρῷ ἀποτελέσματα ὑπισχινῆται ἀγῶν τοσοῦτον σπουδαῖος καὶ

(1) Ὀλυμπ' στ' 3-4.

ἔθνωφελής, ὅσον ὁ Σεβαστοπούλειος, χρησιμωτάτη καὶ εὐεργετικωτάτη ἀποβαίνει ἢ κήρυξις αὐτοῦ κατὰ τὰς νῦν μάλιστα περιστάσεις, καθ' ἃς δυστυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεκινήθη καὶ πάλιν τὸ λεγόμενον **γλωσσικὸν ζήτημα**, τὸ ὑπὸ εὐαριθμοτάτης τοῦ ἡμετέρου Γένους μερίδος δημιουργηθὲν καὶ ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῆς μόνον ὑφίστάμενοι, ἐφ' ὅσον αὕτη ἐξακολουθεῖ θεωρούσα νεκρὰς μὲν τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καὶ τὴν καθαρῆν, ζῶσαν δέ, φυσικὴν καὶ ἀληθῶς ἐθνικὴν, κτῆμα ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, μόνον ταύτην, ἣν οἱ νέοι οὗτοι αὐτοχειροτόνητοι γλωσσοπλάσται, πολλοὺς παραβαίνοντες κανόνας τῆς λατρευτῆς ἡμῶν γλώσσης, παρὰ τὸ διέπον αὐτὴν πνεῦμα καὶ τὸ γλωσσικὸν συναίσθημα ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἀπεπειράθησαν καὶ ἀποπειρῶνται ἵνα ἄνευ ἀνάγκης κακοζήλως καὶ ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ κατακραυγῆς δημιουργήσωσι καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐπιβάλωσιν, εἰ δυνατόν, πάσαις ταῖς τάξεσι τῆς κοινωνίας ἡμῶν, γλώσσαν αὐτόχρημα νεκρὰν καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι μετὰ πολλοῦ κόπου **μόνον γράφουσιν** αὐτὴν μετὰ ποικίλων μάλιστα παραλλαγῶν. Λέγομεν δὲ **μόνον γράφουσιν** αὐτὴν, διότι οὗτοι ἐν τῇ ὁμιλίᾳ (καὶ ἐν τῇ γραφῇ συνήθως) ποιοῦνται χρῆσιν τῆς καθαρῆς ούσης, ἣν ἄλλως ἀποκηρύττουσιν, ἢ τῆς ἀληθῶς δημοτικῆς, οὐδεὶς δὲ αὐτῶν ἠδυνήθη οὐδὲ δύναται ποτὲ ἵνα λαλῇ τὸ καινοφανὲς τοιοῦτο γλωσσικὸν συνονθύλευμα, ὅπερ, ὡς πολλάκις ἀπεδείχθη, μεγίστην ἀηδίαν καὶ ἀποστροφὴν προξενεῖ καὶ αὐτῷ τῷ ἀπλῷ λαῷ.

Εἰ καὶ κατεδικάσθησαν δὲ ὅσον ἔπρεπεν ἐν τῇ συνειδήσει καὶ ἡμῶν καὶ πλείστων ἀλλοδαπῶν οἱ καινοθῆραι οὗτοι οἱ φανταζόμενοι ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ δύνανται μάλιστα ἵνα ἀνακόψωσι τὴν περαιτέρω τῆς γλώσσης ἡμῶν ἐξέλιξιν, ἢ διαφθεί-

ρωσιν αὐτὴν ἢ καὶ ἀντικαταστήσωσι δι' ἄλλης ὅλως τεχνητῆς, ἐστερημένης πάσης ζωτικῆς δυνάμεως, ἐνότητος καὶ χίριτος, καὶ μεγάλως διαφορῆς περὶ τοὺς τύπους τῶν λέξεων, τὴν σύνθεσιν καὶ τὸ λεξιλόγιον σχεδὸν παρ' ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν παρυσιαζούσης, οὐχ ἦττον ἐξακολουθοῦσι νομίζοντες, ὅτι σύμπαν τὸ ἡμέτερον ἔθνος πλανᾶται, αὐτοὶ δὲ μόνον εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀληθείᾳ, οὐδὲ πιστεύουσιν, ὅτι σκιαμαχοῦσι ζητούντες ἵνα διασπάσωσι τὸν συνεκτικὸν τῶν ἀπανταχοῦ ἑλλήνων δεσμόν, ὃν ὀλοκλήρων αἰώνων ἢ ἱστορία ἤγαγεν εἰς μέσον καὶ περὶ οὗ πολλὰ κατὰ καιροὺς ὑπὸ σοφῶν τῆς Ἑσπερίας ἀνδρῶν ἐγράφησαν, καὶ πρὸ ὀλίγων ἀκριβῶς ἡμερῶν φιλέλλην γερμανὸς καθηγητῆς ἐν τῷ ἐν Λειψία πανεπιστημίῳ ὁ κ. **Edgard Martini** ἔγραψεν ἀγαπητῷ ἐνταῦθα συναδέλφῳ τὰ ἐξῆς ὀλίγα μὲν, πολύτιμα δ' ὅμως: «Θεωρῶ καὶ ἐγὼ τὸ πρόβλημα σπουδαιότατον. Ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ὀφείλει ἵνα συνεχίσῃ τὸν δεσμόν τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας, τῆς γλώσσης καὶ τῆς πνευματικῆς μορφώσεως. Μεγίστην κέκτηται σημασίαν τὸ ἔχειν κοινὴν λογίαν γλώσσαν λαὸν ὡς ὁ ἑλληνικὸς, ζῶντα, μεταξὺ ἄλλων ἔθνων· διότι ἄλλως τὰ ἰδιαίτερα αὐτοῦ μέρη ὑπόκεινται τῷ μεγάλῳ κινδύνῳ τῆς γλωσσικῆς πρὸς τοὺς περιοίκους ἀφορμιώτεως αὐτῶν, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξ ἀνάγκης τὰ οἰκεία γλωσσικὰ ἰδιώματα ἀποβαλλόντων».

Περὶ τῶν παραδόξων τούτων ἀνθρώπων καὶ τοῦ ἀγῶνος αὐτῶν, ὡς οἱ πάντες γινώσκουμεν, πλείστα καὶ ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν. Καί τινες μὲν προδοτὰς καὶ ἀντεθνικοὺς θεωρήσαντες αὐτοὺς ἔκριναν ἀξίους στηλιτεύσεως καὶ καταδιώξεως, ὡς ἀποτολμῶντας ἵνα καταστρέψωσιν, εἰ δυνατόν, τὸ τιμαλφέστατον τοῦ ἑλληνισμοῦ κειμήλιον, τὴν γλώσσαν αὐτοῦ, λύσωσι τὸν συνεκτικὸν τῶν ἀπανταχοῦ ἑλλήνων δεσμόν, καὶ

ἐπενέγκωσι τὴν διάσπασιν αὐτῶν πρὸς χαρὰν καὶ ὠφέλειαν τῶν διακαῶς ἐπιθυμούντων καὶ συντόνως ἐπιζητούντων αὐτὴν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ἕτεροι δὲ ἀνισορρόπους καὶ ἀκινδύνους σχεδὸν ἐκλαβόντες αὐτοὺς παρέστησαν μᾶλλον οἴκτου καὶ περιφρονήσεως ἀξίους. Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν θεωρηθῶσιν οὗτοι, ὁμολογητέον ὅτι διὰ τοῦ ὅλως ἀγόνου καὶ ματαίου αὐτῶν ἀγῶνος ἐγένοντο μὲν βλάβης τινὸς πρόξενoi, ἀρνητικῶς ὅμως ὠφέλησαν οὐκ ὀλίγον ἐξαναγκάσαντες τὸ ἡμέτερον Γένος εἰς σύσσωμον κατ' αὐτῶν ἐξέγερσιν καὶ ἄγρυπνον περιφρούρησιν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ γλώσσης, τῆς ἀσπίλου καὶ ἀμιάντου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου γλώσσης· διότι τίς ἀγνοεῖ, ὅτι σύμπας ὁ ἑλληνισμὸς κατεξανέστη κατὰ τούτων τῶν δόξαν Ἡροστράτου ἐπιζητούντων καὶ ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀπεκήρυξεν αὐτούς, εἰ καὶ πάντες σχεδὸν γινώσκουσιν, ὅτι γλώσσαν, ἣν ἀδύνατον ἀπέβη ἵνα καταστρέψωσι τὰ ξίφη τῶν κατακτητῶν, μᾶλλον ὑπ' αὐτῆς κατακτηθέντων, οὐδέποτε δύναται ἵνα καταβάλῃ δρᾶξ ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ λογικῶς ἄοπλοι ἀποδεικνύμενοι οὐχ ἦττον ἀποτολμῶσιν ὅπως ρυπάνωσιν, εἰ δυνατόν, καὶ ἀποβορβορώσωσι τὸ ἀληθὲς τοῦτο καλλιτέχνημα τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, τὸ θαυμάσιον ἀριστούργημα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπερ καὶ δικαίως οἱ σοφοὶ τῆς Ἑσπερίας **ἑλληνικὸν θαῦμα** ἀπεκάλεσαν, τὸ ἀγλαὸν ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐγκαλλώπισμα καὶ τὸ ἐνδαλμα τῆς λατρείας αἰώνων καὶ λαῶν, ὡσανεὶ προύκειτο περὶ τῆς γλώσσης ἔθνους εὐτελοῦς καὶ ἐκπεφυλισμένου. Ὅτι δὲ ὁ ἄχαρις καὶ ὅλως περιττὸς ἀγών, ὁ περὶ ζήτημα κατ' οὐσίαν μὴ ὑπάρχον ἐγειρόμενος, δυνατόν ἵνα μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπενέγκῃ τὴν διαίρεσιν ἡμῶν καὶ διασπάσῃ τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ μάλα ἐξευτελιζόμεθα, παριστάμενοι τοῖς τε συνοίκιοις λαοῖς καὶ τοῖς

ἀλλοδαποῖς ἄνθρωποι μικρολόγοι καὶ ποταποὶ τῶν σπουδαίων ὀλιγορῶντες καὶ περὶ τὰ εὐτελῆ ἀσχολούμενοι, ταῦτα πάντα ἐννοοῦσι μὲν βεβαίως καὶ αὐτοὶ οἱ σκιαμαχοῦντες δημιουργοὶ καὶ προστάται τῆς **ρωμαϊκῆς γλώσσας**, ὡς γαυριῶντες ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν, ἐξακολουθοῦσιν ὅμως καὶ αὐθις μετὰ πολλῆς ἐπιμονῆς ἀντεχόμενοι τῆς στρεβλῆς ἰδέας, ἣτις, ὡς φαίνεται, κατέστη αὐτοῖς ἀληθῆς ψύχωσης. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἴσχυσεν, ἵνα ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τούτους τῆς δεινῆς πλάνης, ἣν πλανῶνται, φρονοῦμεν, ὅτι μόνῃ ἢ περιφρόνησις καὶ ἢ κατάπαυσις παντὸς περὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν θορύβου ἀρκέσουσιν ὅπως συνεγίσωσι καὶ ἐπαναγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς ἀληθείας.

Ἀνάγκη δὲ ὅπως ἐνταῦθα ἐξαρθῇ τὸ ἐξῆς λίαν σπουδαῖον, ὅτι ἂν τῷ ὄντι παρὰ πάντα τὸν πεισματώδη ἀγῶνα, ὃν ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου διεξάγουσιν οὗτοι καὶ κατὰ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν γλώσσης καὶ κατὰ τῆς καθαρευούσης, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν προπαγάνδαν, ἣν λίαν ἐπιτηδείως ἀσκοῦσι, μηδὲν μέχρι τοῦδε ἄξιον λόγου κατώρθωσαν δυνάμενον ἵνα ἀληθῶς σοβαρὸν τινα ἐμποιήσῃ φόβον, τοῦ λοιποῦ σπουδαίως περιορισθῆται ἢ ἐνέργεια αὐτῶν καὶ πᾶς ἐξ αὐτῆς ὑποτιθέμενος κίνδυνος κατὰ μέγα μέρος ἀποσοβηθῆται διὰ τοῦ **Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος**· διότι οὗτος μέλλων ἵνα κατὰ πᾶν ἔτος διεξάγῃται καὶ ἐν τῇ Σχολῇ ἡμῶν καὶ ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ προώριστα ὅπως εὐγενῆ ἐκάστοτε προκαλέσῃ ἄμιλλαν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν πρὸς ἀλλήλους, τὴν φιλοτιμίαν δὲ πάντων διαφλέγων καὶ μείζονα αὐτοῖς ἐμπνέων ἔρωτα πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλώσσαν ἔτι μᾶλλον ἀναζωπυρήσῃ τὸν πρὸς αὐτὴν ἐνθουσιασμόν καὶ ἐνισχύσῃ τὸν ζῆλον πρὸς τελειοτέραν αὐτῆς

ἐκμάθησιν, ἵνα οὕτω μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπιτευχθῆ ὁ σκοπὸς, οὗ στοχάζεται, ἥτοι **ἡ ὁδὸν ἔνεσθι πρὸς ἐγγισίαι τοῦ ὕψους τῆς γλώσσης ἡμῶν πρὸς τὸ τῆς ἀρχαίας, ἐν ἀντιθέσει** πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῆς νέας τεχνητῆς γλώσσης καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν ἐπιζητούμενον. Αυτόδηλον ἄρα, ὅτι μείζονα προσκτᾶται τιμὴν καὶ ἀξίαν ὁ Σεβαστοπούλειος οὗτος ἀγὼν ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἐγκαινισθεὶς καὶ τὸ πρῶτον νῦν ἐνταῦθα, ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ ταύτῃ Πατριαρχικῇ Σχολῇ, ὑπὸ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας κηρυχθεὶς καθ' ὃν χρόνον ἀκριβῶς τὸ πνευματικὸν ἡμῶν κέντρον, βρουτοφωνήσαντος τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν πρωθιεράρχου τοῦ στερρῶς τῶν πατρίων ἐχομένου καὶ τὸ ἀνάθεμα βιλόντος κατὰ παντὸς βεβήλωσιν αὐτῶν ἀποπειρωμένου, εἰς αὐστηρὰ προέβη βουλευματα κατὰ τῶν ἐν ἐπιγνώσει ἢ καὶ ἐλαφρῇ τῇ καρδίᾳ ἐπιζητούντων ἵνα ρυπάνωσιν ἢ καὶ καταστρέψωσιν, εἰ δυνατόν, τὸ ἀνεκτίμητον ἐπὶ γῆς κειμήλιον, τὸ τὴν κτίσιν πᾶσαν τοῖς νάμασι τῆς σοφίας καταρδεύσαν, τὴν ἀθάνατον λέγομεν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἣν αἰῶνες ὀλόκληροι καὶ κατακτηταὶ ἐσεβάσθησαν, σύμπας δὲ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος γεραίρει καὶ τιμᾷ, ἀνομολογῶν, ὅτι αὐτῇ ὀφείλει τὴν ὑψηλὴν περιωπῆν, εἰς ἣν διαπαιδαγωγηθεὶς ἀνῆλθε, καὶ τὸν μέγαν πολιτισμὸν, ἐφ' ᾧ νῦν καυχᾶται.

Καὶ ἀληθὲς μὲν, ὅτι καὶ ἐν τῇ Δύσει, ἐξ ὅτου μείζων ἐπεδείχθη τάσις πρὸς τὸν ὕλισμὸν καὶ τὸν θετικισμὸν, ἢ δὲ βιοπάλη δυσχερεστέρα ἀποβαίνουσα ἐκ τῶν ὀσημέραι ἀξανομένων βιωτικῶν ἀναγκῶν παρῶμα εἰς τὴν πρόσκτησιν γνώσεων πρακτικῶν μᾶλλον ἢ θεωρητικῶν, οὐ μόνον μικρὸν κατὰ μικρὸν περιεφρονεῖτο καὶ παρηγκωνίζετο ἡ κλασσικὴ παιδείσις, ἀλλὰ καὶ σφοδροὶ ἐνίοτε διεξήγοντο ἀγῶνες πρὸς περιορισμὸν αὐτῆς (ὅπερ καὶ ἐν τινι μέτρῳ ἐπετεύχθη),

ἐπίσης ὅμως ἀληθές, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῶν ἐπακολούθων τῆς τοιαύτης κατὰ τῆς παιδείσεως ταύτης καταφορᾶς τρανώτατα ἀποδειχθέντος, ὅτι οἱ κατ' αὐτῆς ἀγῶνες οὐ μόνον εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία τῶν προσδοκωμένων παρήγαγον ἀποτελέσματα, ἀμείλικτοι τέως ἐχθροὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ μάλιστα **ἰατροὶ, χημικοὶ, μηχανικοὶ, βιομηχανοὶ** καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, τὴν ἑαυτῶν πλάνην αἰσθανθέντες, καὶ κατανοήσαντες ὅτι **ἄνευ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας** ἀδύνατον ἵνα προσηκόντως διαπαιδαγωγηθῆ καὶ παιδευθῆ ὁ ἄνθρωπος, τοῦθ' ὅπερ ὁμολογεῖται ἀπαραίτητον πρὸς εὐδοκίμησιν καὶ προαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀνέκρουσαν πρῦμναν καὶ ἤδη ἐνθουσιωδῶς ἀποφαίνονται ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς διδασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς μεταλλαγῆς τῶν ἐν τοῖς σχολείοις προγραμμάτων, αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἤδη πρὸ δεκαετίας κατὰ διαπρεπῶν καθηγητῶν καὶ ἄλλων ἐπὶ ἐξόχῳ παιδείᾳ διακεκριμένων τῆς κλασσικῆς παιδείσεως ὑπερμάχων σφοδρῶς ἀντεπεξελλθόντες κατώρθωσαν ἵνα σπουδαίως περιορίσωσιν ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν γυμνασίων τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς. Καὶ ὡς φαίνεται ἐπεβάλλετο καὶ ἀνάγκη ἢ ἀπόπειρα αὕτη ἐντὸς δεκαετίας, ἵνα ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον γενομένης μεταρρυθμίσεως τῶν προγραμμάτων καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν πεισθῶσιν οἱ πάντες, ὅτι ἄνευ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἄνευ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν, ἀδύνατον ἵνα ἡ γυμνασιακὴ παιδείσις ἐπιτύχη τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς σκοποῦ καὶ παρέχη τῇ κοινωνίᾳ ἀληθεῖς ἀνθρώπους πρὸ παντὸς τίμιον καὶ ἐνάρετον χαρακτῆρα ἔχοντας καὶ ἀρκούντως παρεσκευασμένους ὅπως μὴ μόνον ἐν ταῖς ἐπισημαίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐν τοῖς διαφό-

ροισ βιοποριστικοῖς ἐπαγγέλμασιν εὐδοκιμήσωσι. Καὶ ἐνταῦθα φυσικῶ τῷ λόγῳ κατεδείχθη, ὅτι ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ δίκαιον ὅσον καὶ ἂν ἐπιζητῆται καὶ ἐπιτυγχάνηται πολλάκις ἢ παροδικῆ ἐπισκότισις καὶ ἀπόκρυψις αὐτῶν, ἐπὶ τελους θριαμβευτικῶς διαλάμπουσι. Καὶ ἵνα μὴ ὑποθέσῃ τις, ὅτι τὰ προειρημένα εἰσὶ γνῶμαι καὶ λόγοι ἡμῶν αὐτῶν, ἐπιραπήτῳ ὅπως προσαγάγωμεν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς ὀλίγα ἐκ περισπουδάστου κυρίου ἄρθρου (1) δημοσιευθέντος ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Figaro καὶ φέρουτος τὴν ὑπογραφήν διαπρεποῦς τῆς Γαλλίας ἀκαδημεικοῦ, τοῦ κ. Jean Richerin. Ὁ εὐγενὴς οὗτος Γαλάτης μεταξὺ πολλῶν ἄλλων λέγει·

«Τὰ προγράμματα τοῦ 1902 προελθόντα ἐκ πνευματικῆς κινήσεως ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἀρξαμένης ἐπεσώρευσαν τὰς γνώσεις τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, τῶν ζωσῶν γλωσσῶν, τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς ἱστορίας, γνώσεις γενικὰς εἰς οὐδὲν ἄλλο διευθυνομένας ἢ εἰς τὴν μνήμην, τὸ δὲ πνεῖμα μὴ ὠφελούσας. Τὸ πρῶτον ἄρα γνώρισμα τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν προγραμμάτων τῆς πρὸ δεκαετίας γειομένης παρέχουσιν ἢ ὑπερφόρτωσις καὶ ἢ συσσωρεύσις πολλῶν γνώσεων . . . Κακὰ σπουδαῖα, ὅποια ἢ ὑπερβάλλουσα τῆς διδακτέας ὕλης ἀφθονία, ἢ ἀσυναρτησιὰ τῶν διδασκομένων μαθητῶν καὶ ἢ ἔλλειψις σκέψεως παρ' αὐτοῖς ἐνοχλοῦσι πάντας τοὺς οἰκογενειάρχας, οἵτινες καθ' ἐκάστην ἐπιβεβαιοῦσι τὴν ἀξιοθρήνητον τῶν παρ' ἡμῖν σπουδῶν κατάστασιν. Ἄπαντες δὲ ὁμοφώνως κραυγάζουσιν, ὅτι ἡ ἐξανθρωπιστικὴ παιδείσις ἀπέπτῃ ἤδη . . . .

Ἄπὸ δεκαπενταετίας ἤδη διεκηρύττετο πράγματι, ὅτι περισσαὶ παρείχοντο σπουδαὶ ἐν τοῖς λυκείοις

(1) ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5 ἰουλίου τοῦ ἔτους τούτου.

καὶ ἐπιτήδεια ὅπως καθιστῶσι λογίους καὶ φιλομούσους τοὺς τροφίμους αὐτῶν, καὶ ἐλέγετο ὅτι ἀνάγκη ὅπως οἱ ἐκ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων ἀπολυόμενοι νέοι μανθάνωσιν ἐκ πάντων καὶ ἐγχαράττωσι τῷ ἑαυτῶν πνεύματι νέαν διεύθυνσιν ὑποκειμένην ταῖς μὴ φερούσαις ἀποτετυπωμένον τὸ πνεῦμα τῆς κλασσικῆς παιδείσεως». Καὶ τοῦτο προυκάλεσε τὴν ἐκπαιδευτικὴν τοῦ 1902 μεταρρύθμισιν.

Ὁ λόγος οὗτος φαίνεται σήμερον ἐσφαλμένος· διότι ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης ἀποτελεῖ ἐκπαίδευσιν ἀνεπίδεκτον συγκρίσεως ἐξ ἀπόψεως τῆς πνευματικῆς διαπλάσεως. Καὶ οἱ πρῶτοι προβαλόντες, οἱ μετὰ πλείονος ζήλου τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν κλασσικὴν παιδείσιν ἐπιζητοῦντες καὶ τὰ κακὰ τῶν ἀπὸ τοῦ 1902 εἰσηγμένων νέων προγραμμάτων καὶ τῆς εἰδικεύσεως καταγγέλλοντές εἰσιν οὐχὶ φιλόλογοι, ὡς πᾶς τις προσεδόκα, ἀλλ' ἄνθρωποι τῆς πρακτικῆς καὶ θετικῆς παιδείσεως, ἦτοι **μηχανικοί, μαθηματικοί, χημικοί, βιομηχανοί.**

Χαρίεις καὶ ὀλίγον τι ὑπερόπτης λόγιος, ὁ Gebhart, ἔλεγε· «Τί ὠφελεῖ τὸ ἑλληνικὸν θέμα, τί τὸ λατινικόν, προκειμένου ἵνα γένηται τις μηχανικός, ἰατρός, ἢ ἀξιωματικὸς τοῦ ἵππικοῦ; Περὶ τούτων τῶν κυρίων προκειμένου, περιττὸς ὁ ὑπὲρ τῆς λατινικῆς φανατισμὸς».

Ὁ Gebhart, ἐπάγει ὁ Jean Richerin ἐθεώρει τὰς ἀρχαίας γλώσσας μόνον ἐξ ἀπόψεως φιλολογικῆς. Τὸ νέον ἄρα τὸ ἐν τῇ κινήσει, ἐν ἧ σήμερον εὐρισκόμεθα, παρουσιαζόμενον καὶ ἀληθῶς ἄξιον λόγου ἀποδεικνύμενον ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ ἰδίως αἰσθητικὴ τῆς κλασσικῆς παιδείσεως ὠφέλεια ἐξηρτήθη ἐκ τῆς παιδευτικῆς καὶ πνευματικῆς ἀξίας αὐτῆς. Ἡ κλασσικὴ παιδείσις πρὸ παντὸς τυγχάνει οὐσα γυμνα-

στική του πνεύματος, τὰς συνηθείας τῆς ἀναλύσεως καὶ τῆς ἀκριβείας καθ' ὑπερβολὴν ἀναπτύσσουσα καὶ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν διάσκεψιν τρόπον τινὰ προασκούσα . . . . .

Ὁ κ. Alfred Picard, πρῶην ὑπουργὸς καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημείας τῶν ἐπιστημῶν, ἀπεφάνθη οὕτως· «Ἡ κλασσικὴ παιδείσις συγκροτεῖ τὸ κάλλιστον προοίμιον τῶν ἐπιστημονικῶν σπουδῶν· διότι θαυμασίως προπαρασκευάζει τοὺς μύστας αὐτῆς ἀναπτύσσουσα τὴν εὐστροφίαν τῆς σκέψεως, τὴν διαύγειαν καὶ τὴν γονιμότητα τῆς φαντασίας αὐτῶν».

Χώρα ὡς ἡ Ἀγγλία, ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς ἀκαδημεικὸς ἀρθρογράφος, γινώσκουσα ἵνα ἰδρῦν ἀποικίας, ἰδιαιτέραν παρέσχεν ἀνάπτυξιν τῆ σπουδῆ τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν . . . . .

Τὶ δὲ νομίζετε, ὅτι ἀπαιτοῦσιν οἱ ἄγγλοι παρὰ τῶν ἀνθρώπων, οἷς ἀνατίθεται ἡ πρακτικὴ χώρα τινὸς ὀργάνωσις; οὐδεμίαν εἰδικὴν γνῶσιν, οὐδεμίαν ἐπαγγελματικὴν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι οὗτοι καὶ νοημοσύνην ἔχουσι καὶ φιλοπονίαν. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν Ἀγγλίᾳ χρήσιμος θεωρεῖται ἡ σπουδὴ τῆς λατινικῆς, τῆς ἑλληνικῆς, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς σανσκρίτης ἢ τῆς ἑβραϊκῆς.

Ἐθνει, ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, ἐσκέπτετο ἕτερον μέγα πνεῦμα, ὁ Gaston Paris, ἔθνει, οὔτινος καὶ ἡ στρατιωτικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ δόξα ἀποδείκνυται διανοητικὴ, μέγας ἐπικρέμαται κίνδυνος καὶ ἀληθῆς ἐπιφυλάσσεται ταπεινώσις, εἰν ποτε εἶπη: «Ἀπαρνηθῆσομαι τὰς περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως παραδόσεις μου, παύσομαι καλλιεργοῦν τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς καὶ ἀφοσιωθῆσομαι ταῖς ζώσαις γλώσσαις καὶ ταῖς θετικαῖς ἐπιστήμαις».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ὧσων ὁ σοφὸς Γαλάτης ἀκα-

δημεικὸς ἀνέπτυξεν ἐν τῷ περισπουδάστῳ αὐτοῦ ἄρθρῳ· ἵνα δὲ καταδειχθῆ, ὅτι κατὰ καλὴν τύπτωσιν παγκόσμιος οὕτως εἰπεῖν ὁμοβροντία ὑπὲρ τῆς κλασσικῆς παιδείσεως ἠκούσθη ἐπ' ἐσχάτων, παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἐπῆλθε μεταβολὴ σκέψεων καὶ ἐπάνοδος εἰς τὰς ὑπὸ πλείστων σοφῶν τῆς χώρας ταύτης πολλάκις ἐκφρασθείσας ἰδέας περὶ τῆς μεγίστης ἀξίας τῆς κλασσικῆς παιδείσεως καὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης αὐτῆς, ὡς τρανώτατα μαρτυρεῖ καὶ αὐτὸ τὸ λαμπρότατον ἐγκώμιον ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπερ πανηγυρικώτατα ἔπλεξεν ἐν Kassel ὁ γερμανὸς αὐτοκράτωρ. Καὶ ἀληθῶς μετὰ τὸν προηγηθέντα σπουδαῖον περιορισμὸν τῶν κλασσικῶν σπουδῶν προσεδοκάτω ἡ ταχεῖα αὕτη τοῦ σιδηροῦ αὐτοκράτορος μεταστροφὴ καὶ ἐπάνοδος εἰς τὰς εὐεργετικώτατας ἀενάους τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ σοφίας πηγὰς, ἐξ ὧν ἀνέκαθεν ἤντλει καὶ ἐξακολουθήσει ἀντλοῦσα ζῶν καὶ δύναμιν σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, καθ' ὅσον παγκόσμιος ἤδη ἀπονέμεται λατρεία τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνικῷ πνεύματι καὶ τῇ ἀθανάτῳ γλώσσῃ, ἐν ἧ τούτο ἐξεδηλώθη καὶ ἐξακολουθεῖ ἐκδηλούμενον.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Νέος κόσμος οὐδόλως ὑστέρησε τῶν ἄλλων χωρῶν ἐν τῷ ἀληθεῖ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν θριάμβῳ καὶ τὸ σύνθημα ἔδωκεν ἐκεῖ τὸ Σικάγον ἐκ τῆς ἀφορμῆς, ὅτι φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν ἀπεδείχθησαν ἀγνοοῦντες τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὄρους, τοὺς τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰλημμένους ἢ καὶ ἐσχηματισμένους, καὶ τὰς σημασίας αὐτῶν. Πρὸς μείζονα δὲ ἐπιβεβαίωσιν τῆς καὶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις ἐγερθείσης ἐσχάτως ἐκστρατείας ὑπὲρ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν ἀρκεῖ ἵνα παρατεθῶσιν ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς ὀλίγα εἰλημμένα ἐκ τῆς

ἀπὸ τοῦ γαλλικοῦ μεταφράσεως ἄρθρου τινὸς τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ «Ἀνεξαρτήτῳ Ἀθηνῶν» (1) ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκη.

«Περιοδικὸν τοῦ Σικάγου ἐδημοσίευσεν ἐπ' ἐσχάτων γνώμην ἐξ καθηγητῶν, οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ συνιστῶσιν ἐπαναφορὰν τῶν κλασσικῶν σπουδῶν εἰς τὰ σχολεῖα αὐτῶν. Καὶ—φαινόμενον σφόδρα παράδοξον—οἱ καθηγηταὶ οὗτοι εἶναι τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ μόρφωσις ἰατρῶν καὶ μηχανικῶν. Ἐπικαλοῦνται τὴν ἴδιαν αὐτῶν πείραν καὶ οὐδὲν διδακτικώτερον τῆς μαρτυρίας ταύτης. Ἐπειδὴ δὴλα δὴ συμβαίνει εἰς αὐτοὺς νὰ ἔχωσι πολλοὺς μαθητὰς ἀνικάνους νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐξάρωσιν τὴν ἀξίαν τῶν κλασσικῶν σπουδῶν οὐ μόνον πρὸς τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς παρασκευὴν εἰς τὰς ἀνωτέρας σπουδὰς.

* Ἄν πιστεύσῃ τις τοὺς καθηγητὰς τοῦ ἐν Σικάγῳ πανεπιστημίου, ὁ ἀμερικανὸς μηχανικὸς «εἶναι ἀνίκανος νὰ σκεφθῇ», τοῦτο εἶναι ἡ μεγάλη του ἔλλειψις. Δὲν ἠξεύρει τὴν γλῶσσάν του καὶ δὲν ἠξεύρει νὰ τὴν γράψῃ. Οὐδεὶς ἀπαιτεῖ ἵνα οὗτος ἔχῃ ὕφος ἐκλεκτὸν καὶ τοιοῦτον, ὁποῖον οἱ λόγιοι καλλιτέχναι, ἀλλὰ πάντες ἀξιούσι νὰ συντάσῃ ἐκθεσιν καὶ νὰ εἶναι σαφὴς καὶ ἀκριβὴς, καὶ ὅμως οὐδ' εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα εἶναι ἱκανός· πάσας τὰς ὑποθέσεις, εἰς ἃς ἀναφέρονται μηχανικοί, αἱ πλείσται δίκαι προέρχονται ἐκ τούτου, ὅτι οὗτοι ἐξεφράσθησαν κακῶς, εἰς φράσεις λίαν ἀορίστους, στερουμένας κυριολεξίας καὶ ὀδηγούσας εἰς σύγχυσιν.

Ἄνάλογος μομφὴ ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῆς ἰατρικῆς, ὅσοσι δὲν ἐφοίτησαν εἰς

1) Ἔτος Α'. ἀριθμ. 28, 15 ἰουλίου 1911, σελ. 218—19.

κλασσικὰ γυμνάσια. Ἐλάχιστοι τούτων δύνανται νὰ ἐκθέσωσι μετὰ τῆς ἐπιθυμητῆς ἀκριβολογίας ἰατρικὴν παρατήρησιν ἢ πείραμα ἐν ἐργαστηρίῳ γενόμενον. Στενοχωροῦνται διὰ τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὄρους τῆς ἰατρικῆς, ὅταν δὲν ἠξεύρουν τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικά.

Χιλιάκις, λέγει καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς, ἐδέησε νὰ διακόψω τὸ μάθημα, ἵνα ἐρμηνεύσω εἰς τοὺς μαθητὰς μου τὰς ἐπιστημονικὰς λέξεις, τὰς ὁποίας μετεχειρίζομαι· πολλάκις δὲ κατὰ τὰς ἐξετάσεις παρέτηρησα, ὅτι οἱ ὑποψήφιοι δὲν ἐγνώριζον τὴν σημασίαν τῶν λέξεων, τὰς ὁποίας μεταχειρίζοντο, ὥστε ἔλεγον ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἠθέλον νὰ εἴπωσιν.

Ὁ καθηγητῆς τοῦ Σικάγου καταλήγει λέγων· «Ὁ ἄνθρωπος δὲν κινεῖται πανταχοῦ ἐλευθέρως, ἐκτὸς ἂν εἶναι μεμορφωμένος, ἂν ἔχῃ διαφέρον καὶ περὶ ἄλλων πραγμάτων ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἐν ἄλλοις λόγοις ἂν ἔχῃ λεπτότητα πνεύματος, ὅπερ δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ, εἰμὴ διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς»,

Τούτοις ἔπειτα ὁ κ. Χατζηδάκης ἐπιπροστίθησιν ἐξ ἰδίων τὰ ἐξῆς· «Οἱ γάλλοι καὶ οἱ ἄγγλοι ἔχουσι πλουσιωτάτην ἐθνικὴν φιλολογίαν καὶ ὅμως διατείνονται ὅτι οὔτε νὰ γράψωσι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν δύνανται οἱ νέοι, οὔτε εἰς λόγον φιλοπατρίας, οὐδὲ εἰς λόγον μορφώσεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ προκόπτουσιν εὐθὺς ὡς παρημέλησαν τὰς ἀρχαίας γλώσσας. Ἡμεῖς δὲ στερούμεθα καθόλου εἰπεῖν νεωτέρας φιλολογίας καὶ ὅμως κραυγάζομεν κατὰ τῆς ἀρχαίας. Ἐπειτα, ἐκεῖνοι μὲν μαθάνουσι τὰς ἀρχαίας γλώσσας οὔσας αὐτοῖς ἢ παντάπασιν ἀλλοτρίους καὶ ἀγνώστους, ἢ ἐλάχιστον μόνον οἰκείας (κατὰ τὰς ρίζας τοῖς γάλλοις)· καὶ ὅμως κρίνουσιν ἀναγκαῖον νὰ διδάσκωνται

καὶ μανθάνωσιν αὐτὰς καὶ μορφώνονται δι' αὐτῶν. Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ μόνον τὰς ρίζας ἀλλὰ καὶ τὰς λέξεις κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ τὰς καταλήξεις κατὰ μέγα μέρος διεσώσαμεν καὶ γινώσκουμεν, ἀλλ' ὅμως καταβοῶμεν κατὰ τῆς ἀρχαίας γλώσσης. Φαντάσθητε ὅτι ἐξ ἀπαριθμήσεως τῶν λέξεων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἣν πρὸ διετίας ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου (1908 - 9), ἀπεδείχθη, ὅτι ἐκ τῶν 5000 περίπου λέξεων αὐτῆς μόλις 400 εἶναι ἄγνωστοι ἡμῖν σήμερον· ἀποδεικνύεται δ' ὅμως ὅτι αὐταὶ καὶ τότε δὲν ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, ἀλλὰ παρὰ μόνοις τοῖς λογιωτέροις συγγραφεῦσιν. Ἐκ δὲ τῆς στατιστικῆς τῶν γραμματικῶν τύπων, ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ πανεπιστημίου τρέχοντος ἔτους, συνάγεται ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ τυπικοῦ τῶν τε ὀνομάτων καὶ τῶν ρημάτων εἶναι κοινὸν τῇ τε ἀρχαίᾳ τῶν πεζογράφων καὶ τῇ νέα γλώσσῃ, ἣτοι ἐσώθη ἀρχαιότερον μέχρι σήμερον ἐν κοινῇ πάντων χρήσει (198 τύποι τῶν ὀνομάτων καὶ 124 τῶν ρημάτων). Τούτων δ' ἕνεκα ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀρχαιοτέρων βιβλίων δὲν παρέχει ἡμῖν τὴν ἐντύπωσιν ξένης γλώσσης, ὅπως λ. χ. εἰς τὸν ἰταλὸν ἢ γάλλον ἢ ἀνάγνωσις λατινικοῦ κειμένου, οὐδὲ ἡ νόησις τούτων προσπίπτει ἡμῖν ὑπερβαλλόντως δύσκολος (πρβλ. Ἐπετηρίδα πανεπιστημίου 1908 - 9, σ. 146). Λοιπὸν, ἀφ' οὗ ἰδίαν νεωτέραν φιλολογίαν δὲν ἔχομεν, ἡ δὲ ἀρχαία εἶναι ἡμῖν ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως τῆς γλώσσης καὶ ἕνεκα τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς Ἐκκλησίας κλπ. ἡμῶν, τοσοῦτον εὐπρόσιτος, οἰκεία καὶ ἅμα τιμιά ἡμῖν, καὶ ἀφ' οὗ τοσαύτην ἀνάγκην ἔχομεν τῆς ἀρχαίας κληρονομίας, μόνον καινοθῆραι ἀσυλλόγιστοι δύνανται νὰ καταφέρωνται κατὰ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς».

Ἐκ τῶν προσθέτων τούτων σοφῶν τοῦ κ. Γ. Χα-

τζηδάκη διδαγμάτων καὶ ἐκ πάντων τῶν προαναπτυχθέντων καταδεικνύεται, ὅτι αἱ πολλαχοῦ τῆς Ἐσπερίας (δυστυχῶς δὲ καὶ παρ' ἡμῖν) κηρυχθεῖσαι ἐκστρατεῖαι κατὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς συνετέλεσαν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν θρίαμβον αὐτῆς, τρανώτατα πλέον ἀποδειχθέντος, ὅτι ἄνευ αὐτῆς, ἄνευ τῶν κλασσικῶν σπουδῶν ὁ ἄνθρωπος συνήθως ἐπὶ χθαμαλῶν ἔρπει στρωμάτων μὴ δυνάμενος ἵν' ἀνέλθῃ εἰς ὑψηλότερας σφαίρας, ἐστερημένος δὲ ἀκεραίου χαρακτήρος, ὑψηλῶν ἰδεῶν, ὑγιῶν φρονημάτων καὶ σταθερῶν ἀρχῶν καὶ προσκεκολλημένος ὢν εἰς τὴν ὕλην εἰς οὐδὲν ἄξιον λόγου προκόπτει, ἀλλὰ τὸ ἄναυτον διὰ τοῦ κόρου, ὃν αὐτῆ γεννᾷ, θάπτει ἢ βράδιον περιέρχεται οὗτος εἰς κατάπτωσιν καὶ παρακμήν.

Ἡ Ἐπιτροπεία ἡμῶν ἡ ὠρισμένη πρὸς κρίσιν τῶν ἔργων τοῦ Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος, λίαν συντελεστικὰ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ πάντα τὰ προειρημένα θεωρήσασα, καὶ φρονούσα ὅτι ταῦτα καὶ τὸ ὅλον ζήτημα τῆς παρ' ἡμῖν διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐπαρκῶς λύουσιν, ἔκρινε καλὸν ὅπως προταχθῶσιν αὐτὰ ἐν τῇ εἰσηγήσει, καθ' ὅσον μάλιστα ἀκραδάντως πιστεύει, ὅτι ἐκ τῆς δημοσίας διδασκαλίας αὐτῶν ἐν τῇ εὐσήμερῃ ταύτῃ ἡμέρᾳ καὶ οἱ ἡμέτεροι μαθηταὶ προσηκόντως διαφωτιζόμενοι ἔτι μᾶλλον ἐνθαρρυνθήσονται ἐν ταῖς κλασσικαῖς σπουδαῖς καὶ μετὰ πλείονος ζήλου ἐνσκήψουσι τῇ μελέτῃ τῆς ὄντως θείας καὶ ἀπαραμίλλου τῶν προγόνων ἡμῶν γλώσσης, καὶ ἅπασα ἡ σεβαστὴ καὶ φιλόμουσος ὀμήγουρις κατανοήσει, ὅτι, ἂν σύμπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἀληθῆ ἀπονέμη λατρείαν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ, θεωρῶν αὐτὴν τὸ ἄριστον ἑξανθρωπιστικὸν ὄργανον καὶ συντόνως καλλιεργῶν αὐτὴν, πολλῷ μᾶλλον ὀφείλομεν ἵνα καλλιεργῶμεν αὐτὴν ἡμεῖς οἱ φυσικοὶ καὶ ἀληθεῖς αὐτῆς κληρονόμοι μηδέποτε ἐπιζητοῦντες ὅ-

πως πρὸς πρόσκτησιν γνώσεων πρακτικωτέρων καὶ θετικωτέρων εἰς τὸν πρακτικὸν βίον ἀπαραιτήτων περιορίσωμεν πέραν τοῦ δέοντος τὸν χρόνον καὶ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας αὐτῆς. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην τῆς ἐνισχύσεως τῆς σπουδῆς τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης ἀθάνατον, ὡς αὐτῇ, καὶ τὰ μάλιστα εὐλογητὸν καθίσταται τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου ἀγωνοθέτου Κωνσταντίνου Σεβαστοπούλου διὰ τοῦ ἀγωνοθετήματος αὐτοῦ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν νέαν ἡμῶν γλώσσαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν προάγοντος καὶ οὕτω πρὸς ἐμβριθεστέραν καὶ πληρεστέραν ταύτης σπουδὴν παρορμῶντος.

Ὡς γνωστὸν, ὁ μέγας οὗτος ἐθνικὸς εὐεργέτης ἐκληροδότησε καὶ τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ τὸ ποσὸν 30000 φράγκων χρυσῶν ἐπὶ τῷ ὄρω, ὅπως ἐκ τοῦ ἐτησίου αὐτῶν τόκου βραβεύηται ἡ ἀρίστη περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης πραγματεία ἐν διαγωνίσματι ἅπαξ τοῦ ἔτους τελεσθησομένη. Καὶ ἰδοὺ αὐτῇ λέξει τὸ οἰκεῖον τῆς διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου ἄρθρον·

«Κληροδοτῶ εἰς τὴν Μεγάλην Σχολὴν τοῦ Γένους φράγκα χρυσᾶ 30000, ἧτοι τριάκοντα χιλιάδας, ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῆς Σχολῆς ἄθικτον καὶ ἀσφαλῶς κατατεθειμένον. Ὁ ἐτήσιος αὐτῶν τόκος μέλλει χρησιμεύειν ὡς βραβεῖον εἰς διαγώνισμα ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης· εἰς τὸ διαγώνισμα τοῦτο τελούμενον ἅπαξ τοῦ ἔτους θέλουσι λαμβάνειν μέρος δέκα ἢ δώδεκα χρηστοθήεις μαθηταὶ μεταξὺ ἀριστευόντων, πάσης κοινωνικῆς τάξεως. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικὸς πατριάρχης θέλει ἐκλέγειν τὸ θέμα γνωστοποιηθησόμενον τοῖς διαγωνισθησομένοις μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως τοῦ διαγωνισμοῦ, ἢ διορία τοῦ ὁποίου ἔσται ἐξάωρος, μέλλει δὲ διεξάγεσθαι ἡ ἐργασία παρὰ τῶν διαγωνιζομένων παρουσίᾳ καὶ ἐπαγρυπνήσει τέσσά-

ρων καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τοῦ Γένους ὀριζομένων ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ πατριάρχου, γνωμοδοτήσῃ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς τοῦ Γένους. Ἡ ἔκθεσις ἐκάστου διαγωνίσματος θέλει παραδίδεσθαι ἔγκλειστος καὶ ἐσφραγισμένη εἰς τριμελῆ ἐκτιμητῶν Ἐπιτροπὴν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀρμοδίῳ κρίνειν τὸ ἔργον ἐκάστου. Ὁ σκοπὸς τοῦ διαγωνίσματος εἶναι ἡ ὅσον ἐνεστι προσέγγισις τοῦ ὕφους τῆς γλώσσης ἡμῶν μετὰ τοῦ παλαιοῦ τοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεγάλων συγγραφέων ἡμῶν παραδεκτοῦ, δηλαδή: χρήσις ἀπαρεμφάτου, εὐκτικῆς ἐγκλίσεως, μέλλοντος χρόνου, ὡς καὶ ἡ συντομία καὶ ἡ σαφήνεια τοῦ ὕφους αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν ὑψίστην ὠραιότητα τῆς γλώσσης ἡμῶν, καὶ οὕτω, ζώσης γενομένης τῆς γλώσσης ἡμῶν, βαθμηδὸν θέλουσιν ἐπαναλάβει οἱ εὐρωπαῖοι τὴν σπουδὴν κατὰ τὸν ἡμέτερον τρόπον. Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης θέλει δίδειν ἰδίαις χερσὶ τὸ βραβεῖον εἰς τὸν ἀριστεύοντα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ εἰς τὸ διαγώνισμα, ὅπερ θέλει φέρειν τὸ ὄνομά μου».

Κατὰ ταῦτα, Παναγιώτατε, σεπτῇ κελεύσει τῆς ἡμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐν καιρῷ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς τοῦ διαγωνίσματος προκηρυχθέντος, ὑπέβαλον μὲν ἐννέα τῶν μαθητῶν αἴτησιν ἐπιθυμοῦντες ὅπως μετὰσχωσιν αὐτοῦ, προσῆλθον ὁμως εἰς αὐτὸν τῇ 26 τοῦ παρελθόντος μηνὸς διεξαχθέντα μόνον ἔξι δύο ἐκ τῶν τῆς Ζ' τάξεως καὶ τέσσαρες ἐκ τῆς τῶν τελειοφοίτων. Συμφώνως δὲ πρὸς τὸ οἰκείον ἄρθρον τῆς διαθήκης τοῦ ἀγωνοθέτου ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ὀρισθεῖσαι, ὡς γνωστὸν, δύο Ἐπιτροπεῖαι ἐκ καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ἡ μὲν τετραμελὴς ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. κ. Κ. Ζαχαριάδου, Μ. Αὐθεντοπούλου, Ἄλ. Δελίστοβιτς καὶ ἐμοῦ, ἵνα ἐπιτηρήσῃ τοὺς διαγωνισθησομένους, ἡ δὲ τριμελὴς

ἐκ τῶν κ. κ. Π. Παπακωνσταντίνου, Β. Μυστακίδου καὶ ἐμοῦ, ἵνα μελετήσασα πάντα τὰ χειρόγραφα ὑποδείξῃ τὸ κατὰ τὴν ἑαυτῆς κρίσιν ἄξιον βραβεύσεως, μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ ἀκριβείας ἐξεπλήρωσαν ἀμφοτέραι τὴν δοθεῖσαν αὐταῖς σεπτὴν ἐντολήν. Ἐκ πεντήκοντα δὲ περίπου θεμάτων τῆ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι ἐν καιρῷ ὑποβληθέντων, αὕτη ἐκλέξασα δύο ἐνέκλεισεν ἐντὸς φακέλλου, ὃν καὶ ἰδίᾳ χειρὶ ἐπιγράψασα ἐπέδωκε τῷ ἀγαπητῷ συναδέλφῳ κ. Β. Α. Μυστακίδῃ ἐκπροσωποῦντι τὸν σεβασμιώτατον ἡμῶν σχολάρχην ἀπόντα. Τοῦ φακέλλου τούτου ἀποσφραγισθέντος ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν ἐκηρύχθη ἡ ἔναρξις τῆ 9 1)2 ὥρα τῆς 26ης τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐνώπιον τῶν πρὸς ἐπιτήρησιν ὠρισμένων καθηγητῶν καὶ τῶν διαγωνισθησομένων μαθητῶν, ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκλείστων δύο θεμάτων διὰ κλήρου ἐδόθη τὸ ἐν, τὸ ἐπιγραφόμενον «Περὶ τοῦ Περικλέους ὡς πολιτικοῦ μεγάλου». Ἡ ἐργασία διήρκεσε περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας, ἡ δὲ πρὸς μελ ἔτην καὶ κρίσιν αὐτῆς ὠρισμένη Ἐπιτροπεία, μετὰ τὴν ὑφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς κατ' ἰδίαν ἐξέτασιν καὶ ἀντιπαραβολὴν τῶν ἐξ χειρογράφων, τῆ 9η τοῦ μηνὸς τούτου συνελθοῦσα εἰς συνεδρίαν ἐν αὐτῇ τῇ Σχολῇ γενομένην καὶ συνδιασκεψαμένη ἔκρινεν ἴσης μὲν βραβεύσεως ἄξια δύο, ὧν τὸ ἐν φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ στοιχείον Δ καὶ τὸ ἕτερον τὸ στοιχείον Ε, εὐφήμου δὲ μνείας τὸ ὑπὸ τὸ στοιχείον Ζ.

Ἡ Ἐπιτροπεία ἡμῶν ὁμολογουμένως μετὰ τινος ἐπιεικείας ἔκρινε τὴν ἐργασίαν πάντων ἀποβλέψασα εἰς τὰ ἐξῆς δύο· τὸ μὲν ὅτι προὔκειτο ἵνα κρίνῃ ἐργασίαν μαθητῶν γυμνασίου μηδὲν βοήθημα παρ' αὐτοῖς ἐχόντων καὶ οὐχὶ φοιτητῶν πανεπιστημίου, τὸ δὲ καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τῆς διαθήκης τοῦ ἀοιδίμου ἀγωνοθέτου ἐξάγεται, ὑποδείκνυσιν οὗτος τὴν χρῆσιν ὕφους οὐχὶ ὅλως ἀρ-

χαίου, ἀλλ' ὅσον ἔνεστι προσεγγίζοντος πρὸς τὸ παλαιὸν τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεγάλων συγγραφέων ἡμῶν παραδεκτὸν, καὶ τοῖτο βεβαίως, διότι ἐγίνωσκεν ὁ ἀνὴρ, ὅτι μόνον μικρὸν κατὰ μικρὸν δύναται ἵνα προσεγγίσῃ μέχρι τοῦ προσήκοιτος μέτρου ἢ νέα ἡμῶν γλῶσσα πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Τοῦτου ἔνεκα παρέβλεψεν ἡ Ἐπιτροπεία ἐλαφρά τινα περὶ τὸ λεκτικὸν λάθη καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς βραβευθεῖσι χειρογράφοις παρατηρηθέντα. Ἄλλως τε τὴν χρῆσιν ποιᾶς τινος ἐπιεικείας ὑπηγόρευε καὶ ὁ ἐξῆς λόγος, ὅτι κατὰ τὴν πρυτανεύουσαν ἐν τῇ αὐτῇ Ἐπιτροπείᾳ ἰδέαν ἔδει ἵνα μὴ παρέλθῃ ἄνευ βραβεύσεως ὁ πρῶτος διαγωνισμὸς, διότι, ὡς γνωστὸν, ἡ βράβευσις ἐν τῷ προκειμένῳ διαγωνίσματι διττὴν παρέχουσα ὠφέλειαν τοῖς ἀξιουμένοις αὐτῆς, ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν, ἔτι μᾶλλον ὑπεκκαίει τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἡμετέρων μαθητῶν καὶ ἐνισχύει τὸν ζῆλον αὐτῶν ὅπως τοῦ λοιποῦ μετὰ μείζονος προθυμίας καὶ μελέτης ἀσχολῶνται περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς. Καὶ ἤδη ἅπαξ καλῆς ἀρχῆς γενομένης, ἐλπίζωμεν, ὅτι τὸ ἐπιὸν ἔτος, ὁπότε βεβαίως καὶ αὐστηρότερον κριθήσεται ἡ ἐργασία τῶν διαγωνισθησομένων, δαψιλέστερος καὶ γονιμώτερος ἔσται ὁ ἀμητὸς τοῦ Σεβαστοπουλείου ἀγῶνος, τοῦ Θεοῦ εὐδοκοῦντος καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν αὐτῆς ἐνισχυούσης εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ τοὺς διδάσκοντας καὶ τοὺς διδασκομένους ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ, ἧτις ὑπὲρ πάσαν ἄλλην ὡς φάρος τηλαυγῆς καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἀλλαχοῦ τὰ φῶτα τῆς ἐλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς παιδείας ἐκπέμπουσα προώρισται ἵνα, ὑπὸ τὴν σεπτὴν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν κέντρου μέριμναν καὶ προστασίαν ἄσβεστον διαφυλάττῃ τὸ φῶς τῆς προγονικῆς σοφίας κατ' ἐξοχὴν καλλιεργούσα τὴν ὄντως θείαν ἐκείνην γλῶσσαν, ἐν ἣ ἀθάνα-

τα καὶ ἀμίμητα, ὡς ὁ Παρθενῶν καὶ ἄλλα καλλιτεχνικὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος προϊόντα, προβάλλουσι διὰ τῶν αἰώνων τὰ κλαστικὰ τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων ἔργα, τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα τῆς ἐξόχου ἑλληνικῆς ἰδιοφυΐας, τὰ θαυμασίως σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον συναρπάζοντα καὶ συγκινοῦντα, μέχρι τῶν βαθυτάτων τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου συγκλονοῦντα, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς πᾶν ὅτι καλόν, ἀληθές, ὑψηλὸν καὶ ἰδεῶδες μεταρσιοῦντα καὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε οὐ μόνον σοφίαν ἀφθονον καὶ παντοίαν, ἀλλὰ καὶ κάλλη ἀφθιτα καὶ οὐράνια εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς σκορπίζοντα.

Τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1911.

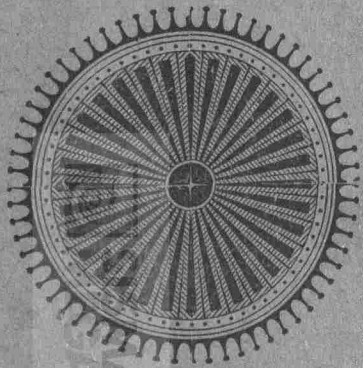
Π. Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ εἰσηγητής.

Μετὰ τὴν εἰσθήγησιν ταύτην ζωηρῶς χειροκροτηθεῖσαν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἀνοίξας τοὺς ἐσφραγισμένους φακέλλους ἀνέγνω τὰ ὀνόματα τῶν βραβευθέντων **Πλακίδου** καὶ **Σουγκάρη**, οἷς ἐπέδωκε τὸ χρηματικὸν ἄθλον ἐντὸς ἐπαργύρων χρηματοφυλακείων, ὡς καὶ τὸ τοῦ ἐπαινεθέντος **Παπαχρήστου** καὶ ἠῤῥατο πᾶσιν εὐδοκίμησιν καὶ προκοπῇν.

ΣΗΜ. Ἐν σελίδι 4 τὸ ὄνομα τοῦ ἐπαινεθέντος ἐγράφη κατὰ λάθος. Διόρθου καὶ ἐκεῖ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ.

ANOGGIO
MARIO